

Lønudviklingen for maj 2009 - mindre end forventet

Danmarks Statistik har nu offentliggjort lønudviklingen for den private sektor for maj 2009. Hermed er lønudviklingen for alle sektorer for 2. kvartal 2009 offentliggjort.

Lønudviklingen i den private er opgjort til 3,0 procent på årsbasis. Det er væsentlig mindre end opgjort for 1. kvartal 2009.

Uagtet Danmarks Statistik anfører at lønudviklingen i kommuner og regioner er historisk høj ændrer det ikke ved, at lønudviklingen ikke er større end aftalt. Det skyldes primært konflikterne sidste år i forbindelse med overenskomstfornyelserne i kommuner og for regionerne, hvorved satsforhøjelserne for april 2008 blev forsinket. Herved er indregnet 1½ års stigningen i tallene for den kommunale sektor. Det er derfor meget naturligt, at tallene for lønudviklingen i den kommunale sektor for 2. kvartal 2009 er større end for de øvrige sektorer. Alt andet havde været en overraskelse.

Tallene for den private sektor er nu offentliggjort af Danmarks Statistik. Danmarks Statistik kom frem til en lønudvikling på 3,0 procent, hvilket er et fald i forhold til 1. kvartal 2009 på 1,2 procentpoint. Det kan anføres, at beregnet ud fra de afrundede indeksværdier som offentliggøres, fås en lønudvikling på 3,1 procent. Lønudviklingen er dermed snarere ved at blive rundet op over end ned under 3,0 procent. I Danmarks Statistik er det især brancher udenfor DA, der stiger mest. Over gennemsnittet på 3,0 procent befinder sig finansiering og forsikring, information og kommunikation, erhvervsservice samt kultur, fritid og anden service. I tabel 1 er vist udviklingen indenfor de brancher Danmarks Statistik p.t. offentliggør lønudviklingen for. Brancheopdelingen er p.t. lidt begrænset, hvilket skyldes en igangværende omlægning af brancheinddelingerne. Der mangler således pålidelige baggrundsdata for en yderligere opdeling, men det vil senere blive tilføjet.

Tabel 1: Lønudviklingen i den private sektor opgjort branchevis.

Årlig ændring i timefortjenesten for den private sektor (1. kvartal 2005 = 100)

Procentvis årlig udvikling	2008K1	2008K2	2008K3	2008K4	2009K1	2009K2
I alt	4,4	4,6	4,5	4,2	4,2	3,0
Industri, råstofindvinding og forsyningsvirksomhed	4,4	4,5	4,3	3,7	3,8	2,7
Bygge og anlæg	5,2	4,7	4,5	4,0	3,8	2,5
Handel og transport mv.	4,2	4,8	4,6	4,2	4,4	2,9
Information og kommunikation	4,4	4,6	4,2	4,2	4,1	3,5
Finansiering og forsikring	4,3	4,3	5,5	5,6	5,0	5,0
Ejendoms handel og udlejning	3,7	4,4	5,2	2,4	1,6	1,9
Erhvervsservice	4,5	4,6	4,4	4,2	4,2	3,2
Undervisning og sundhed mv.	5,7	5,6	4,5	4,8	4,3	2,7
Kultur, fritid og anden service	3,1	3,6	3,8	3,2	4,0	3,7

Note: Referencetid: en lønperiode i den midterste måned i hvert kvartal

Kilde: Danmarks Statistik: Statistikbanken, ILON03

For 2. kvartal 2009 nåede DA frem til 2,8 procent, fordelt med 3,4 procent for funktionærgruppen og 2,2 procent for arbejderne. Lige som de seneste 1½ år er det servicebranchen, der har førertrøjen på, når det gælder lønudviklingen indenfor DA-området med 3,2 procent. Generelt er der tale om et pænt fald fra 1. kvartal 2009, hvor DA offentliggjorde en lønudvikling på 4,3 procent, hvilket for nogen lidt overraskende var en stigning i forhold til 4. kvartal 2008, hvor lønudviklingen blev opgjort til 4,2 procent.

Den faldende lønudvikling i den private sektor kan bero på flere forhold. Såvel Danmarks Statistik som DA måler lønudviklingen på timelønnen i forhold til præsteret tid. Herved indgår en række parametre i beregningen af lønudviklingen, som kan påvirke tallene udover udviklingen i lønsatserne. Der behøver dermed ikke være en direkte sammenhæng mellem hvad de ansatte oplever og det som fremgår af lønstatistikken. Når Danmarks Statistik har fået oplysningerne om de udbetalte lønninger fra firmaerne, der anviser lønningerne, tilføjes en række parametre ekstra før lønudviklingen beregnes. En af de parametre, der tilføjes, er oplysninger om fraværets omfang. En kraftig influenza epidemi kan således medføre stigende lønninger – altså rent statistisk. Modsat kan mangel på en sådan epidemi betyde faldende lønudvikling. Det er således ikke alene udviklingen i lønnen for den enkelte samt lønniveauet for gennemsnittet, der påvirker opgørelsen. Hvis folk er bange for deres job kan det medføre de går halvsløje på job, for at være til stede. Det er usundt - også for kollegaerne, da det øger smittefaren - men det betyder faldende fravær og besynderligt nok også faldende lønudvikling da antal timer tilstede stiger.

Ændringer i fraværets omfang har i perioden 2000 til 2007 i forhold til Danmarks Statistiks strukturstatistikker varieret i omfang svarende til godt et procent point.

Der var en del tale om at den uændrede/stigende lønudvikling fra 4. kvartal 2008 til 1. kvartal 2009 skyldtes fyringer, som betød stigende gennemsnitligt lønniveau blandt de tilbageværende der indgik i lønstatistikken og det kunne forklare forskellen i lønudviklingen. Der skrives nu meget om faldende lønninger i firmaerne og det opleves da også af nogle, men omfanget er ikke svarende til omtalen heraf i medierne. Uændret lønniveau vil i sig selv betyde en kraftig reducere af lønudviklingen. Årsagerne til udviklingen i lønindeksene er således langt mere omfattende end de forsimplede forklaringer man ofte møder. Jo mere simpel en forklaring er, jo større er behovet for at undersøge om der ikke er supplerende forklaringer, der bør iagttages. Når tingene forsimples kan det være fordi man ønsker at fremstille en bestemt forklaring (og dermed undlade andre forklaringer.)

"Stor lønstigning i kommuner og regioner"

Det var Danmarks Statistiks overskrift på deres nyhedsartikel om lønudviklingen i 2. kvartal 2009 for den kommunale sektor. Man må ud fra resultatet ved OK08 samt betydningen af konflikterne ved OK08 forvente en lønudvikling på omkring 7,8 procent. Nu har Danmarks Statistik opgjort lønudviklingen til 7,4 procent, hvilket DS angiver er det højeste, der er registreret i 13 år (al den tid tids serien er udkommet).

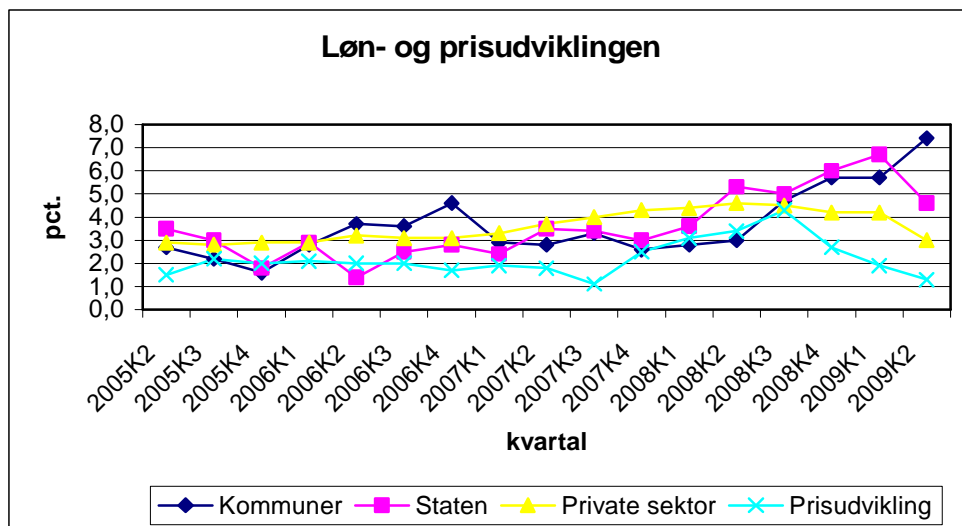
I staten er lønudviklingen for 2. kvartal 2009 heller ikke større end forventet. Her viser Danmarks Statistiks opgørelse en lønudvikling på 4,6 procent, mod 6,7 procent for februar måned 2009. I sig selv en pæn reduktion af lønudviklingstakten. De 4,6 procent er dog nærmere det trolige end tallene for februar. I staten er aftalt en generel lønudvikling på 4,0 procent, hvortil kommer den forventede lønglidning, hvor finansministeren ved OK08 lovede en halv procent. Det opnåede man lige netop denne gang.

I figur 1 er vist løn- og prisudviklingen i henhold til Danmarks Statistiks opgørelser. Udviklingen i forbrugerpriserne udgjorde i maj måned 1,3 procent, hvorved reallønsudviklingen i alle sektorer har været positiv og god. Reallønsudviklingen er nærmest historisk høj, men det skyldes for så vidt angår ansatte i kommunerne og i regionerne til dels tekniske årsager ved opgørelsen, fx konflikterne i 2008, som kunstigt har forhøjet lønudviklingen.

For 2. kvartal 2008 nåede Danmarks Statistik frem til en lønudvikling i den kommunale sektor på 3,0 procent. Faktisk burde lønudviklingen i maj 2008 ikke have været 3,0, men derimod 5,8 procent. De manglende procenter fra 2008 påvirker nu løndannelsen i maj 2009. Til trøst for dem som måtte mene de 7,4 procent lyder at meget kan det anføres, at man i så fald bare kan sætte sig og vente på opgørelsen for august, der forventes at udkomme i november. Her vil lønudviklingen for ansatte i kommuner og regioner med stor sikkerhed være mindre end denne gang. En lønudvikling i omegnen af 4¾ procent må forventes. Så må man til gengæld håbe, at lønudviklingen til den tid for en gangs skyld vil svare til eller være større end det aftalte minimum. Det har hidtil knebet.

Figur 1: Løn- og prisudviklingen opgjort kvartalsvis.

Årlig ændring i timefortjenesten (1. kvartal 2005 = 100)

Kilde: Tabel 2.

I tabel 2 er gengivet de bagved liggende tal for løn- og prisudviklingen anvendt ved dannelsen af figur 1.

Tabel 2: Løn- og prisudviklingen, kvartalsvis opgjort

Årlig ændring i timefortjenesten (1. kvartal 2005 = 100)

Procentvise lønudvikling årlig stigningstakt

Kvartal	Kom-muner	Staten	Private sektor	Priser
2005K1	4,0	3,0	3,0	1,3
2005K2	2,7	3,5	2,9	1,5
2005K3	2,2	3,0	2,8	2,2
2005K4	1,6	1,8	2,9	2,0
2006K1	2,8	2,9	2,9	2,1
2006K2	3,7	1,4	3,2	2,0
2006K3	3,6	2,5	3,1	2,0
2006K4	4,6	2,8	3,1	1,7
2007K1	2,9	2,4	3,3	1,9
2007K2	2,8	3,5	3,7	1,8
2007K3	3,3	3,4	4,0	1,1
2007K4	2,6	3,0	4,3	2,5
2008K1	2,8	3,6	4,4	3,1
2008K2	3,0	5,3	4,6	3,4
2008K3	4,7	5,0	4,5	4,3
2008K4	5,7	6,0	4,2	2,7
2009K1	5,7	6,7	4,2	1,9
2009K2	7,4	4,6	3,0	1,3

Note: Referencetid: en lønperiode i den midterste måned i hvert kvartal

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken, ILON3, ILON7, ILON8, PRIS6

For så vidt angår prisudviklingen steg forbrugerprisindekset i maj måned 1,3 procent, således som det fremgår af tabel 2. Det seneste tal for prisudviklingen er for juli måned, hvor forbrugerprisindekset steg med 1,0 procent, mens EU-prisindekset, der anvendes til europæiske sammenligner for Danmarks vedkommende steg med 0,9 procent. Nettoprisindekset steg derimod med 1,7 procent i juli måned. På årsbasis må nu skønnes en prisudvikling på 1,5 procent, men da den bagved liggende inflation er større end forbrugerprisindekset angiver for tiden kan det ikke udelukkes at forbrugerpriser i løbet af efteråret vil udvise en lidt større stigningstakt. Men skulle prisudviklingen nærme sig de 2 procent i sidste del af året vil det altså fortsat betyde en positiv reallønudvikling gennemsnitligt set.

Poul Pedersen

Økonom